

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8. Vtrum intentio ministri requiratur in sacramentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

qua hominem proferendo verba debita, & habere intentionem faciendi quod facit ecclesia: haec enim tria requiruntur & suffi-
sufficiunt ad ministrum, & haec omnia potest angelus in assumpto corpore exercere.

¶ Rationabilior autem Auctoris positio, ex allatis in litera inuenitur: fundata enim est super auctoritate Apostoli ad Hebraeos 5. ubi pontificem omnem hominem declarat. unde magnum argumentum assumitur ad propositam, quod si maximum ministerium ecclesiae soli homini conuenit, ita quod angelis denegatur (quale est pontificatus) multo magis minima ministeria ecclesiae angelis denegabuntur. Fundatur & super ratione, qua ministri debent assimilari principali agenti Ratio autem Scoti deficit in hoc manifeste, quod eoque utitur locutione, Locutio enim requisita ad ministrum sacramenti, est actus vitalis loquentis: locutio autem angeli in corpore assumpto, est motus corporis non uocatus, ut patet. Potest quoque dici, quod deficit in alio, scilicet: quod applicatio sacramenti debet fieri per instrumentum coniunctum primo, & mediante illo per instrumentum separatum, quod hic non haberet locum. Et quamuis hoc non multum uirgeat, prius tamen defectus cogit. Et quia primus defectus inuenitur in omni supposito rationali extra humanam speciem, ideo oportet hominem esse, qui ministrat sacramenta. Et sic patet quod minor Scoti est falsa, uniuerse sumendo rationem verborum: aut maior est falsa, si prolationem uerborum sumat quouis modo prater principalem defectum prius dictum, scilicet quod oportet baptizantem esse Christi ministrum, ac per hoc Christo homine non maiorem, sed conformem in natura.

ecclesiae ministris, quin etiam angelis possit virtutem tribuere ministrandi in sacramentis. Et quia boni angeli sunt nuntij veritatis, si aliquod sacramentale ministerium a bonis angelis perficeretur, esset ratum habendum: quia deberet constare hoc fieri uoluntate diuina, sicut quaedam pla dicuntur angelico ministerio consecrata. Si uero daemones, qui sunt spiritus mendacij, aliquod sacramentale ministerium exhiberent, non esset ratum habitum habendum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illud, quod faciunt homines inferiori modo, scilicet per sensibilia sacramenta, quae sunt proportionata naturae ipsorum, faciunt angeli tanquam superiores ministri superiori modo, scilicet inuisibiliter purgando, illuminando, & perficiendo.

AD SECUNDUM dicendum, quod sancti, qui sunt in caelo, sunt similes angelis, quantum ad participationem gloriae, non autem quantum ad conditionem naturae, & per consequens neque quantum ad sacramenta.

AD TERTIUM dicendum, quod mali homines non habent, quod possint ministrare in sacramentis, ex hoc, quod per malitiam sunt membra diaboli & ideo non sequitur quod diabolus, qui est eorum caput, magis hoc possit.

ARTICULVS VIII.

Utrum intentio ministri requiratur ad perfectionem sacramenti.

AD OCTAVUM sic proceditur. Videtur quod intentio ministri non requiratur ad perfectionem sacramenti. Minister enim in sacramento instrumentum operatur: sed actio non perficitur secundum intentionem instrumenti, sed secundum intentionem principalis agentis. ergo intentio ministri non requiratur ad perfectionem sacramenti.

¶ 2 Præter. Non potest homini esse nota intentio alterius. Si igitur intentio ministri requiratur ad perfectionem sacramenti, non posset homini ad sacramentum accedenti esse notum, quod sacramentum suscepisset:

¶ unica conclusio: Intentio ministri requiritur ad perfectionem sacramenti. Probatur: quando aliquid se habet ad multa, oportet quod determinetur ad unum, ut illud fiat: sed ea aguntur in facientibus, se habent ad multa, nisi per intentionem ministri determinentur ad unum. ergo &c. Processus totus clare patet in litera. Et confirmatur: quia uerba sacramentalia exprimentur ministri intentionem.

¶ 3 Præter. Intentio hominis non potest esse ad id, circa quod non est attentus: sed aliquando illi, qui in sacramentis ministrant, non attendunt ad ea, quae dicuntur, uel faciunt, alia cogitantes. ergo secundum hoc non perficeretur sacramentum, propter intentionis defectum.

SED CONTRA est, quod ea quae sunt præter intentionem, sunt casualia: quod non est dicendum de operatione sacramentorum. ergo sacramenta requirunt intentionem ministri.

RESPON. Dicendum, quod quando aliquid se habet ad multa, oportet quod per aliquid determinetur ad unum, si illud effici debeat. Ea uero quae in sacramentis agunt, possunt diuersimode agi, sicut ablutio aquae, quae fit in baptismo, potest ordinari & ad munditiam corporalem, & ad sanitatem corporalem, & ad ludum, & ad multa alia hominum: & ideo oportet, quod determinetur ad unum, ad sacramentalem effectum per intentionem abluentis. Et hæc intentio exprimitur per uerba, quae in sacramentis dicuntur, pura cum dicit, Ego te baptizo in nomine Patris, &c.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod instrumentum inanimatum non habet aliquam intentionem respectu effectus, sed locutionis est motus, quo mouetur a principali agente: sed instrumentum animatum (sicut est minister) non solum mouetur, sed et quodammodo mouet seipsum, in quantum, sua uoluntate mouet membra ad operandum: & ideo requiritur eius intentio, quae se subijciat principali agenti, ut scilicet intendat facere, quod facit Christus & ecclesia.

AD SECUNDUM dicendum, quod circa hoc est duplex opinio. Quidam enim dicunt, quod requiritur mentalis intentio in ministro, quae si desit, non perficitur sacramentum: sed hunc defectum in pueris (qui non habent intentionem accedendi ad sacramentum) supplet Christus qui interius baptizat: in adultis autem, qui in-

re patet in litera. Et confirmatur: quia uerba sacramentalia exprimentur ministri intentionem.

¶ In responsione ad secundo nota primo nouit pro claritate literae, Auctorem referendo primam opinionem, narrare ipsam, primo quo ad hoc, quod requiritur mentalis intentio, ita quod si desit, non perficitur sacramentum: secundum, quo ad hoc, quod stante casu quo huiusmodi imperfectio sacramenti accideret (siue adultus siue puer esset, qui sacramentum sic defectuosum suscipit) supplementum alium de fortitudo, & puer quidem a Christo, adultus autem ex propria fide & deuotione. Postea reprehendit Auctor hanc opinionem: quia non potest saluare supplementum characteris.

¶ A iure secundo, quod altera opinio ibidem subiuncta, & approbata, non est intelligenda, ut uerba sonant: puta quod non requiratur in ministro intentio propria mentalis, sed sufficit intentio ecclesiae per uerba expressa, quae intendat ipse minister interius: hic enim sensus contradicit expressae doctrinae Auctoris in ultimo huius questionis articulo dicentis, quod si minister non intendat sacramentum conferre, talis peruersitas tollit ueritatem sacramenti, & inferius in quaest. 59. art. 7. ad secundum dicentis, Si in adulto de esset intentio suscipiendi sacramentum, esset re-baptizandus, sed sensus huius litterae expressae, ad quod loquitur Auctor sumendus est. Aduertendum est enim quod haec omnia dicuntur hic pro solutione difficultatis motae in argum. scilicet mentalis intentio ministri exigetur, in uerbis esset certius se esse uere baptizatum: ad haec, certitudinem nostram

Sup. q. 60. ar. 8. co. & 4. di. 6. q. 1. ar. 2. q. 1. & di. 7. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 3. & di. 8. q. 2. ar. 4. q. 1. ad 1. & di. 30. q. 4. ar. 3. ad 3.

¶ Super Questionis sexagesime quartae, articulum octauum.

¶ Titulus clarus est. ¶ In corpore

ostendit de susceptis sacramentis intelligendum est sufficere intentionem ecclesie per verba ministri expressa, nisi per ministerium aut suscipientem contrarium exprimitur: ita quod non intendit Auctor, quod hoc sufficiat ad perfectionem sacramenti simpliciter, sed ad perfectionem eius, secundum humanum certitudinem; per hoc enim euitatur inconueniens, quod quilibet incertus possit dici de susceptis sacramentis. ¶ In responsione ad tertium, aduertit, quod Auctor communiter (ut patet) in nobilibus communi illius temporis usui (quae intentionem eandem, sed non aeternam habituales vocat) dixit hic intentionem habituales, & statim subiungit sensum intentionum: puta, cum sacerdos accedit, &c. ¶ Et haec propterea diximus, ut scias non Iamse Auctorem distentiam inter habere aliquid in actu, vel in habitu, vel in virtute, & quod intentione requisita ad sacramenta, non sufficit, quod sit secundum habitum, sed oportet, quod sit secundum virtutem: quod ut melius intelligas, accipe exemplan. habens habitum iustitiae, tunc actualiter intendit iustitiam quando actualiter tendit ad ius reddendum; tunc vero habitualiter intendit iustitiam, cum retinet habitum iustitiae, etiam si dormiat: tunc autem virtualiter intendit iustitiam, dum vacat quidem reddendo iuri (puta quia tendit ad tribunal, ut faciat sicut consuevit, seu iudicis officium) & nihil de iure cogitat, sed mens eius enagatur ad impertinentia: ita quod etiam si non habet habitum iustitiae, ex solo hoc, quod accedit ad iudicium faciendum in omnibus quae exercentur in officio, non remouetur a iudicis officio, nisi in consuetudine.

tendunt sacramentū suscipere, supplet illum defectum fides, & deuotio: sed hoc satis potest dici, quātum ad vltimum effectū, qui est iustificatio a peccatis: sed quātum ad effectum, qui est res & sacramentum, scilicet quantum ad characterem, non videtur quod per deuotionem accedentis possit suppleri: quia character nunquam imprimitur, nisi per sacramentum. & ideo alij melius dicunt, quod minister sacramenti agit in persona totius ecclesiae, cuius est minister. In verbis autem quae profertur, exprimitur intentio ecclesiae, quae sufficit ad perfectionem sacramenti, nisi contrarium exterius exprimat ex parte ministri, vel recipientis sacramentum.

AD TERTIVM dicendum, quod licet ille, qui aliud cogitat, non habeat actualē intentionem, hēt tamen intentionē habituale, quae sufficit ad perfectionē sacramenti: puta cum sacerdos accedens ad baptizandum, intendit facere circa baptizandum, quod facit ecclesia. vnde si postea ipso exercitio actus, cogitatio eius ad alia rapiat, ex virtute primae intentionis, perficitur sacramentum: quāuis studiose curare debeat sacramenti minister, vt etiā actualē intentionem adhibeat: sed hoc non est totaliter positum in hominis potestate: quia praeter intentionem, cum homo vult multum intendere, incipit alia cogitare, secundū illud Psā. 139. Cor meum dereliquit me.

ARTICVLVS IX.

Vtrum fides ministri sit de necessitate sacramenti.

AD NONVM sic proceditur. Videtur quod fides ministri sit de necessitate sacramenti. Sicut enim dictū est, * intentio ministri est necessaria ad sacramenti perfectionē: sed fides intentionem dirigit, ut Aug. dicit contra Iulianum. ergo si desit vera fides in ministro, non perficitur sacramentum. ¶ Praet. Si minister ecclesiae veram fidem non habeat, vñ esse haereticus: sed haereticus, ut videtur, non possunt sacramenta conferre: dicit n. Cyprianus in epistola* contra hereticos, Omnia quaecumq; faciunt heretici, carnalia sunt, & inania, & falsa: ita vt nihil eorum quae illi gesserint, a nobis pbari debeat, & Leo Pa-

pa dicit in epistola † ad Leonē Augustinum. manifestum est p crudelissimam & insanissimam vesaniam, in Alexandrina sede omnium caelestium sacramentorum lumen extinctum, intercepta est sacrificii oblatio, defecit christi matris sanctificatio, & parricidialibus manibus impiorum, omnia sese subtraxere mysteria. ergo vera fides ministri est de necessitate sacramenti.

¶ 3. Praet. Illi, qui non habent veram fidem, videntur esse per excommunicationem ab ecclesia separati: dicitur enim in secunda canonica Ioannis. Siquis uenit ad vos, & hanc doctrinam non asserit, nolite eum recipere in domum, nec Aue dixeritis ei. & ad Titū. 3. Haereticum hominem post primam & secundam correctionem deuota: sed excommunicatus non nideretur posse conferre ecclesiae sacramentum, cum ab ecclesia sit separatus, ad cuius ministerium pertinet sacramentorum dispensatio. ergo videtur quod uera fides ministri, sit de necessitate sacramenti.

SED CONTRA est, quod Aug.* dicit contra Perilianum donatistam: Memento, sacramenta Dei nihil obesse mores malorum hominum, quod illa uel non sint, uel minus sancta sint.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, quod minister in sacramentis instrumentaliter operatur, non agit in virtute propria, sed in virtute Christi. Sicut autem pertinet ad propriam virtutē hominis charitas, ita & fides. vnde sicut non requiritur ad perfectionem sacramenti, quod minister sit in charitate, sed possunt etiam peccatores sacramenta conferre, vt supra dictum est, * ita non requiritur ad perfectionem sacramenti fides eius: sed infidelis potest uerum sacramentum praebere, dum modo cetera adsint, quae sunt de necessitate sacramenti.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod potest contingere quod aliquis patiat defectum fidei circa aliquid, & non circa veritatē sacramenti, quod exhibet: puta si aliquis credat iuramentum esse in omni casu illicitum: & tñ credat baptismum efficaciam habere ad salutē & sic talis infidelitas: non impedit intentionem conferendi sacramentum. Si uero patiat fidei defectum circa ipsam sacramentum quod exhibet, licet cre-

seuerat uis primae intentionis, qua primo proposuit facere iudicis officium. Et huiusmodi intentio non irrationabiliter vocatur habitualis: quia per modum habitus perseuerat, nam & dormiente, & distracto homine, perseuerat. ¶ Et haec est, quae sufficere dicitur ad faciem, & uere sic est: sufficit enim ad consecrationem eucharistiae, quod sacerdos vadat ad altare, ut dicat: Missam, etiam si per totam Missam euagetur mens eius. ¶ Aduerte secundo documentum Auctoris, scilicet quod studiose debet minister operam dare ut etiam actualiter intendat &c. non esse intelligendum in actu signato, sed in actu exercitio. Non enim studendum est, ut habeamus hoc in mente actualiter, ego intendendo consecrere, sed studendum ut actualiter mens nostra ad ea quae sunt consecrationis, attendat, puta ad prolationem distinctam formae ad reuerentem consecrationem materiae, ad futuram tunc ineffabilem praesentiam diuinae gratiae in sacramento, uel etiam ipsius Christi, quo ad eucharistiam: hoc est enim consecrere cum actuali intentione in actu exercitio.

Leo in epist. quae incipit Literas Clementis tunc, a med.

lit. c. 47. cap. ca. in. co. 7.

Art. 5. huius q. & q. 62. art. 1. & 2.

Super Quaestione sexagesima quarta articulum nonum.

Titulus clarus est. ¶ In corpore vna est conclusio cum uno corollario. Conclusio est: Ad perfectionem sacri, non exigitur fides ministri. Probatur: Minister in sacramentis operatur non propria, sed Christi virtute, ergo sicut non requiritur ad perfectionem sacri ministri charitas, ita nec eius fides. Consequenter probatur: quia fides pertinet ad perfectionem ministri, sicut & charitas. Quam non requirit probatur ex eo, quod mali homines possunt ministrare sacramenta. Corollarium est: Infidelis potest esse minister sacramenti. ¶ In

art. 5. & 6. huius q. 62.

